

ת"פ 47888/01/16 - מדינת ישראל נגד משה אברז'יל

בית המשפט המחוזי בחיפה

5.10.16

ת"פ 47888-01-16 מדינת ישראל נ' אברז'יל
בפני כבוד השופט כמאל סעב

המאשימה מדינת ישראל

נגד
הנאשם משה אברז'יל

בשם המאשימה עו"ד הגב' אילנה קוזמינר - פמ"ח פלילי

בשם הנאשם עו"ד בר זוהר - ס. צ.

הכרעת דין

א. כללי:

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

הנאשם כפר בחלק מעובדות כתב האישום, כפי שיובהר בהמשך, ובהתאם לכך הובאו ראיות הצדדים.

ב. עובדות כתב האישום:

2. ביום 15.1.16, בשעה 11:20 בערך, נכנס הנאשם לסניף בנק לאומי, ברחוב הרצל 30 בטירת הכרמל - (להלן: "הבנק"), כשהוא מצויד בשקית ניילון שקופה בצבע אדום - (להלן: "השקית"). הנאשם הסתכל סביבו על המתרחש בבנק, יצא מהדלת ולאחר מספר דקות חזר לבנק בשנית, כשלראשו כובע צמר והשקית בידו.

3. הנאשם ניגש לפקידה בבנק נ. ל. - (להלן: "המתלוננת" או "הפקידה"), שישבה אותה עת מאחורי דלפק הקופות, הושיט לעברה את השקית ודרש, תוך איומים, שתמסור לו את הכסף באומרו: "זה שוד",

וזאת בכוונה להפחידה ועל מנת להשיג את הדבר הנגנב.

המתלוננת, בשל פחדה מאיומו של הנאשם, הכניסה לשקית שטרות כסף בסך של 2,000 ₪ - (להלן: "סכום הכסף").

4. הנאשם, לאחר שקיבל לידו את השקית אשר בתוכה סכום הכסף, נמלט מהבנק והחביאה בין שיחים בשדה הנמצא בקרבת ביתו, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר שלילת קבע.

5. במעשיו המתוארים מעלה, נטל ונשא הנאשם כספים בסך כולל של כ- 2,000 ₪, שבבעלות הבנק, ללא הסכמת הבנק, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר שלילת קבע, כשבשעת מעשה או בתכופ לפניו איים בביצוע מעשה האלימות באדם או בנכס כדי להשיג את הדבר הנגנב, לעכבו אצלו או כדי למנוע התנגדות לגניבה.

ג. תשובת הנאשם לכתב האישום:

6. ביום 14.3.16, לאחר שהוקרא כתב האישום, הודה הנאשם בעובדותיו, אם כי טען סנגורו כי הנאשם לא איים בשום צורה. לטענת הסנגור העובדות אינן יכולות להביא להרשעת הנאשם בעבירת השוד. בהמשך, ביום 13.4.16, חזר הסנגור והדגיש כי הנאשם מודה שנכנס לבנק, כמתואר בעובדה מס' 1, הושיט את השקית לפקידה ודרש כסף, אם כי טען הסנגור שוב כי הנאשם לא איים בשום צורה על הפקידה.

7. הסנגור לא חלק על התחושות הסובייקטיביות של הפקידה כמתואר בעובדה מס' 3.

8. הנאשם הודה גם בעובדה מס' 4 לכתב האישום ובעובדה 5 אם כי חלק על קיומן של איומים.

ד. סקירת הראיות:

ראיות המאשימה:

9. המאשימה הגישה לבית המשפט בהסכמת הסנגור, את הודעת המתלוננת מיום 15.1.16 - (ת/1), וכן את דיסק מצלמות האבטחה של בנק לאומי, אשר כולל צילומי חוץ ופנים של האירוע - (ת/2).

הודעת המתלוננת (ת/1 מיום 15.1.16, שעה 12:15):

10. המתלוננת מסרה בהודעתה כי ביום 15.1.16, כחצי שעה לפני מתן הודעה זו ובשעה שהיא אינה זוכרת

במדויק, בעודה מעניקה שירות לזוג מבוגרים שהינם לקוחות הבנק, ניגש לדלפק 3 בו ישבה, אדם אשר לא המתין לתורו ו"נדחף". עוד מסרה כי אותו אדם, החזיק שקית ניילון שקופה אותה תיארה "בצבע כתום" וביקש ממנה להביא לו את כל הכסף שיש באמתחתה, כשהוא טוען בפניה כי המדובר ב"שוד". המתלוננת תיארה את אותו אדם "צעיר" וחשבה כי הוא "צוחק איתה", לדבריה. באותה העת, טענה המתלוננת, כי אותו אדם הכניס ידו לכיס ואילו היא פחדה "שיוציא משהו" ולכן שמה את סכום הכסף, בסך 2,000 ₪ אשר הוצאו מהמגירה, בשקית הנ"ל ואילו אותו אדם ברח מהמקום - (ת/1, עמ' 1, שורות 2-9).

11. המתלוננת תיארה את אותו אדם כבעל שיער שחור, לבש קפוצ'ון ומבנה גופו "לא שמן ולא רזה" - (ת/1, עמ' 16).

12. עוד מסרה המתלוננת, כי לאחר המעשה, ברח אותו אדם מחוץ לבנק, אך לא שמה לב לאיזה כיוון פנה.

דיסק תיעוד מצלמות האבטחה - (ת/2):

13. בסרטון המצלם את פתח כניסת הבנק - (מצלמה מס' 4997), רואים כי בשעה 11:23:12 התקרב הנאשם לכיוון הדלת, בידו הימנית שקית ניילון בצבע כתום, נכנס, הציץ פנימה ויצא לעבר הרחוב.

14. בשעה 11:24:05 נראה הנאשם בשנית, נכנס מהדלת של הבנק, כאשר הפעם חובש כובע צמר על ראשו, בידו הימנית שקית ניילון כתומה, ונכנס פנימה אל הבנק.

15. בסרטון המצלם את הבנק מבפנים - (מצלמה מס' 4999), נראה הנאשם בשעה 11:24:14 עם כובע צמר על ראשו, ניגש לאשנב בו ישבה המתלוננת, זאת כאשר עומדים לפניו זוג מבוגרים ובעודם מקבלים שירות. נראה כי הנאשם התעלם מנוכחותם, פנה אל הפקידה והושיט את השקית הכתומה שבידו לעברה תוך שהוא מחזיק בשקית בשתי ידיו.

16. באותה דקה, בין השניות 17-21, נראה הנאשם מוריד את ידו הימנית לכיוון הכיס, וממשיך להחזיק בידו השמאלית בשקית כשהפתח שלה מופנה לעבר המתלוננת; וזו מכניסה כסף לתוך השקית ומיד לאחר מכן, הנאשם מרים את ידו הימנית, תופס את השקית בשתי ידיו ובורח מהמקום בריצה, יחד עם השקית שבתוכה הכסף.

עדות הנאשם:

17. הנאשם מסר כי הוא בן 26, ומתגורר בטירת הכרמל.

18. ביום האירוע לדבריו, נכנס לבנק, יצא ונכנס פעם נוספת, חבש כובע צמר אשר כיסה את ראשו בלבד, פנה למתלוננת באמרו לה - **"נעים מאוד, קוראים לי משה אברז'יל, תביאי את הכסף ותודה"** - (פרוטוקול עמ' 12, שורות 12-13). לטענת הנאשם, המתלוננת נענתה לבקשתו ולאחר מכן יצא מהבנק.
19. לטענת הנאשם, הוא סובל ממחלת הסכיזופרניה ומצוי בהליך טיפולי, הכולל תרופות. לדבריו, הוא לא איים על המתלוננת, אלא ביקש את הכסף בנימוס, בעוד שלאחר הפעולה אמר לה "תודה". הנאשם התחרט על מעשיו בפני בית המשפט.
20. בחקירתו הנגדית טען הנאשם כי במידה ולא היה מקבל את הכסף מהמתלוננת, היה עוזב את המקום. כמו כן, טען כי לא הכניס את היד לכיסו בכדי להפחיד את המתלוננת, אלא מדובר ב"הרגל" - (פרוטוקול עמ' 15, שורה 4), בהמשך, טען שזה הרגל קבוע ולאחר מכן מסר שהיום הוא לא עושה את זה בגלל שהפסיק לקחת כדורים - (שם, עמ' 15, שורה 8).
21. כשנשאל הנאשם מדוע לא ניגש לפקידה בפעם הראשונה, אלא בפעם השניה כשהיה עם כובע על ראשו, הנאשם השיב, כי בעת המעשה חש לחוץ ומבולבל וכשנשאל מדוע, ענה **"מהשוד"** - (פרוטוקול עמ' 13, ש' 21-23).
22. המאשימה הטיחה בפני הנאשם, במספר פעמים, מדוע הוא אומר למתלוננת כי המדובר בשוד. הנאשם טען כי הוא אינו יודע את המשמעות המשפטית של המילה שוד, וכן שמע כי **"כך אומרים בטלוויזיה"**. עוד טען כי לסברתו לא מדובר בשוד, אלא בגניבה - (שם, עמ' 15, ש' 25).
23. הנאשם הודה בחקירתו הנגדית, כי אמר למתלוננת, פעם אחת לפחות, כי המדובר בשוד והוסיף כי **"עצם המילה שאמרת לה שוד מחויבת לתת לי כסף. כל בנק יודע אם יש שוד נותנים כסף. חשבתי ששוד זה גניבה"** - (פרוטוקול, עמ' 17, ש' 8).
24. הנאשם אישר שקיבל את הכסף מהפקידה רק לאחר שאמר לה שזה שוד - (עמ' 17 לפרוט', ש' 28-24).

ה. טענות הצדדים:

טענות המאשימה:

25. לטענת המאשימה, השאלה שבמחלוקת הינה האם התקיים במקרה דנן רכיב "האיום לבצע מעשה אלימות"?
26. לטעמה של המאשימה, עצם הביטוי "זה שוד", מהווה לכשעצמו איום, כי השימוש במשפט זה, בא

להבהיר למתלוננת שעליה למסור לו את הכסף של הבנק. כמו כן, אישר הנאשם כי לאחר שטען בפני המתלוננת כי המדובר בשוד, קיבל את מבוקשו.

27. לטענת המאשימה, כל אדם סביר יודע שאם לא ישתף פעולה עם אדם המודיע כי בכוונתו לבצע שוד, הוא עלול להיפגע.

28. עוד טענה המאשימה, כי הנאשם תכן והתכוון לבצע את מעשה השוד זאת מאחר והצטייד בכובע צמר ובשקית מבעוד מועד. בנוסף טענה המאשימה כי העובדה שהנאשם היה לחוץ במהלך הפעם הראשונה בה נכנס לפתח הבנק, מעידה על היותו מודע היטב להשלכות מעשיו.

29. בנוסף טענה המאשימה, כי הנאשם לא הגיע לבנק בכדי לקבל את הכסף כטובה או כנדבה, מאחר וידוע לכולם כי הבנק אינו נותן צדקה בדרך זו, הנאשם הגיע לבנק על מנת לבצע שוד, וברי, שהסיבה היחידה שבגללה העבירה המתלוננת את סכום הכסף לנאשם היא: בשל איומיו והחשש שמא תהיה פגיעה כלשהי בגוף או ברכוש.

30. המאשימה ציינה כי איומיו של הנאשם לא התבטאו רק בדבריו, אלא גם בהתנהגותו, בשל היותו "לחוץ" והפנתה ל - "כניסתו לתור", כפי שנראה בסרטון. עוד ציינה המאשימה בסיכומיה, כי תוך כדי דבריו של הנאשם עם המתלוננת, הוא הכניס את ידו לכיסו, דבר שיצר רושם אצל המתלוננת כי הנאשם עלול להוציא משם דבר מה שיכול לפגוע בה.

31. עוד טענה המאשימה כי מעשי הנאשם, דבריו בפני המתלוננת וכן עדותו בבית המשפט מעידים באופן חד משמעי על היסוד הנפשי של הנאשם וכוונתו בביצוע העבירה.

32. המאשימה הפנתה בסיכומיה לפסק דין שניתן בת"פ 3183-04-13 **מדינת ישראל נ' קוגן** (ניתן ביום 13.6.13), שם נקבע כך:

"האיום באלימות המשתמע ממעשיו של הנאשם בא לידי ביטוי הן בעצם כניסתו לבנק לאור יום ודרישת כספים לא לו, הן באמירה "זה שוד" אשר משמעותה בחברה מרמזת על איום באלימות אם לא יצייתו להוראותיו, והן בהוראה "בלי טעויות", שמטרתה להתריע בפני מקבלי הפתק על העתיד לבוא, אם וככל שלא יצייתו לדבריו".

33. המאשימה טענה כי מדובר באירוע שוד קלאסי שכלל תכנון, הכנה וביצוע וכן כי בתי המשפט מרשיעים נאשמים בנסיבות דומות בעבירות שוד לפי סעיף 402(א) לחוק, מדי יום ביומו.

34. המאשימה הפנתה בעניין זה לפסיקה ענפה, ממנה עולה כי בתי המשפט הרשיעו פעמים רבות בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, נאשמים אשר הגיעו לסניפי בנק שונים, ניגשו לפקידיו, הציגו פתק עליו כתובות המילים "זה שוד" או אף ללא אמירה כי המדובר בשוד.

35. לטענת המאשימה, מתבקש בית המשפט לקבוע כי בהתאם להתנהגות הנאשם, דבריו, והנסיבות בהן בוצעה העבירה, איים הנאשם לבצע מעשה אלימות באדם ולפיכך יש להרשיעו בעבירת השוד, שיסודותיה הוכחו מעל לכל ספק סביר.

טענות הנאשם:

36. הסניגור טען בסיכומיו כי התנהגותו של הנאשם שכוללת, אמירת המילים "זה שוד" והגשת השקית הריקה אל מול פני המתלוננת, אין בהם כדי להוות "איום באלימות", הנדרש לשם השלמת היסוד העובדתי בעבירת השוד.

37. עוד טען הסניגור כי עבירת השוד הינה עבירה חמורה, אשר העונש המקסימלי הקבוע בצידה עומד על 14 שנות מאסר ולפיכך לא ראוי להסתפק באמירה "אנמית" המסתכמת במילים "זה שוד", שכן אמירה זו אינה טומנת בחובה כל איום ממשי ואין בה כדי להביא להרשעת הנאשם, לגישתו.

38. לדברי הסניגור, הנאשם לא נהג באגרסיביות, לא היה רעול פנים וכן לא עקף את התור כפי שטענה המאשימה. כמו כן, הוא לא דחף אף אחד ולא הרים את קולו.

39. הסניגור הפנה לת"פ (ירושלים) 1304-05-15 (המספר הנכון הינו 1304-05-14) **מדינת ישראל נ' מאור לוי** (ניתן ביום 8.2.15) - (להלן: "**עניין לוי**"), והתייחס ביתר שאת לאישום השלישי, שהינו לטענתו הרלוונטי למקרה דנן. בעניין לוי, נכנס הנאשם לסניף דואר מצויד בגז מדמיע ובפתק שהוצג לפקידה ועליו נכתב "זה שוד, נא לרוקן את כל הקופה". הפקידה מיאנה להיענות לבקשתו והנאשם עזב את הסניף. לטענת הסניגור, זיכה בית המשפט את הנאשם תוך שהוא קובע כי הצגת הפתק אינו בבחינת מעשה אקטיבי במלל או בתנועה, שיש בו משום איום באלימות.

כאן המקום לציין, כי בעניין לוי הואשם הנאשם באישום השלישי בעבירה של ניסיון שוד. בית המשפט המחוזי קבע כי מבחינת הגדרת העבירה, "**כל עוד לא איים הנאשם מילולית באופן אקטיבי על פקיד הבנק, לא ייכנס המעשה, בהגדרתו, לא לעבירת השוד ולא לעבירת דרישת הנכס באיומים, אלא לעבירת הגניבה או ניסיון גניבה - במקרה והעבירה לא צלחה**" ובסופו של יום הורשע הנאשם בעבירה של ניסיון גניבה.

40. הסניגור הדגיש כי כאשר מדובר בנאשם שלא היה רעול פנים, מקבלים פני הדברים משנה תוקף ויש לקחת עובדה זו לתשומת הלב.

41. לטענת הסניגור, טענת המאשימה כי ידוע לכולי עלמא כי עבירת השוד כרוכה דווקא באלימות, תוך טענה כי כל אדם סביר יודע מה משמעות המילה "שוד", לא יכולה לבסס את הרשעתו של הנאשם בעבירה חמורה שכזו וכן לא ניתן להתבסס על סברה והשערות בדבר הידע המשפטי של הציבור הרחב.

42. באשר לפסיקה אליה הפנתה המאשימה, נטען כי בכלל התיקים, למעט ת"פ (חיפה) 30287-07-13 **מדינת ישראל נ' עוזיאל** (ניתן ביום 4.11.14), דובר היה בנאשמים אשר הורשעו על פי הודאתם ולא

נערך כל דיון בשאלה שעל הפרק, כבמקרה זה.

43. עוד טען הסניגור כי קיים הבדל משמעותי בין מקרים בהם מוגש פתק בו נכתב מבעוד מועד כי מדובר בשוד, לבין מקרה בו נאמרים הדברים בעל-פה, מה שמעיד על היעדר תכנון ועל אמירה ספונטנית.
44. עניין נוסף אותו העלה הסניגור הינו התנהגות הנאשם עת שהכניס ידו לכיסו. לטענת הסניגור, אף אם בית המשפט ישתכנע כי הנאשם אכן עשה כן אותה עת, עדיין אין בכך משום "איום באלמות", כנדרש לשם השלמת היסוד העובדתי בעבירת השוד.
45. הסניגור טען בעניין זה כי בעובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם, לא צוין כי הנאשם הכניס ידו לכיס במהלך האירוע על מנת לאיים, משמע ניתן לטעון כי המאשימה בנסחה את כתב האישום, לא סברה כי יש בעובדה זו משום "איום באלמות". כמו כן, לא נלוותה להכנסת היד לכיס כל אמירה או ניסיון לאיים.
46. בנוסף טען הסניגור כי עצם "בהלת" המתלוננת מהכנסת ידו של הנאשם לכיס, הינה בהלה סובייקטיבית, ולפיכך אין לייחס לכך משמעות, מאחר והבחינה הנדרשת בענייננו הינה אובייקטיבית ובענייננו, יש לתת מענה לשאלה האם התנהגותו של הנאשם יכולה הייתה להטיל פחד ממשי בליבו של האדם הסביר? כשלעניין זה, טען הסניגור, כי התנהגותו של הנאשם עולה כדי "מעשה אקראי" בלבד ולא היה בה כל כוונת איום מכוונת.
47. לטענת הסניגור, מצפייה בסרטון האבטחה - (ת/2), לא ניתן לראות בבירור האם הנאשם אכן מכניס את ידו לכיס, שהרי בשלב הראשון נראה הנאשם מושיט למתלוננת את השקית כאשר ידיו גלויות וכן לאחר מס' שניות, בסיום האירוע, רואים שוב את ידיו כאשר הוא פותח את השקית במטרה להכניס לתוכה את הכסף.
48. עוד לטענת הסניגור, במקרים כבמקרה דנן, כאשר קורבן עבירת הרכוש הינו סניף בנק, לא נדרש איום ברף הגבוה ולעתים אפילו ללא כל איום מועברים הכספים לדורש, שכן עובדי הבנק נדרשים לוותר על הכספים הללו לאלתר ולא לסכן את חייהם, לשיטתו.
49. לסיכום דבריו, טען הסניגור כי האמירה "שזה שוד" לכשעצמה, אין די בה כדי להוות "איום באלמות" כנדרש לשם הרשעה בעבירת שוד ובוודאי שלא ניתן להתבסס על טענה בדבר ידע "משפטי" של הציבור הרחב או על ידע המבוסס על צפייה בסדרות טלוויזיה וקריאת כותרות העיתונים.
- עוד טען הסניגור כי לא הונחה בפני בימ"ש תשתית ראיתית לטענה לפיה כל אדם סביר יודע שאם לא ייעתר לדרישת כספים המלווה באמירה "זה שוד" כי אז הוא צפוי להיות מותקף באלמות. הדברים מקבלים משנה תוקף בנסיבות התיק דנן, כאשר הנאשם לא היה רעול פנים ולא נהג בתוקפנות ואפילו לא הרים את קולו על הפקידה.

50. בנוסף טען הסניגור כי אין טענה חילונית לפיה יש להרשיע את הנאשם בעבירה של "דרישת נכס באיומים", שכן כפי שהודגש, כך לטענתו, התנהגותו של הנאשם כלל לא הייתה מאיימת, כך שלכל היותר ניתן להרשיעו בעבירת הגניבה.

51. אשר לכל האמור לעיל, ביקש הסניגור לזכות את הנאשם מעבירת השוד.

ו. דין והכרעה:

52. כלל ידוע הוא כי נטל השכנוע במשפט הפלילי מונח על כתפי התביעה, משמע כי על התביעה להוכיח מעבר לכל ספק סביר את אשמתו של הנאשם, הן מהבחינה העובדתית והן מהבחינה המשפטית - ראה ע"פ 7376/02 כהן נגד מדינת ישראל (ניתן ביום 9.6.03).

53. בענייננו, ראיות המאשימה מבוססות על הודעת המתלוננת שנגבתה בתחנת המשטרה מיד לאחר השוד (ת/1) וכן על סמך דיסק תיעוד מצלמות האבטחה של הבנק, הכולל צילומי חוץ ופנים של הבנק במהלך האירוע (ת/2), ועל עדות הנאשם ותשובתו לכתב האישום, בהן הוא מודה, בעובדות כתב האישום, אם כי הנאשם טוען כי הוא לא איים בשום צורה וכי עובדות כתב האישום אין בהן כדי להרשיעו בעבירת השוד.

54. מכלל הדברים אשר פורטו לעיל, ניכר כי הנאשם מודה כמעט בכל עובדות כתב האישום, הוא מודה שנכנס לתוך הבנק, כשהוא מצויד בשקית, הסתכל סביבו, יצא החוצה ולאחר מספר דקות חזר שוב לבנק כשהוא חובש כובע צמר ובידו שקית - ראו תשובתו של הנאשם לכתב האישום בעמ' 8 לפרוט', ש' 15-16 שם הודה הנאשם בעובדה מס' 1 לכתב האישום. עוד הודה הנאשם שהושיט את השקית לפקידה ודרש כסף, אם כי טען כי לא איים על הפקידה בשום צורה.

הנאשם לא חלק על התחושות הסובייקטיביות של הפקידה בעת המעשה והודה כי הפקידה הכניסה לשקית שטרות כסף בסך של 2000 ₪ כמתואר בעובדה מס' 3 לכתב האישום.

זאת ועוד הודה הנאשם שלאחר שקיבל לידיו את השקית, שבתוכה סכום הכסף, נמלט מהבנק והחביא את השקית בין השיחים בשדה הנמצא בקרבת ביתו, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מהבנק שלילת קבע - ראו עמ' 8 לפרוט', ש' 19, שם מודה הנאשם בעובדה מס' 4.

55. כעולה מחומר הראיות, נכנס הנאשם לבנק, כשהוא חובש כובע צמר, ניגש למתלוננת אשר שהתה אותה עת בדלפקה, התעלם מהלקוחות אשר אותם שירתה והושיט לפניה שקית, כאשר הוא טוען בפניה כי המדובר בשוד. המתלוננת העבירה לנאשם את סכום הכסף שהיה בידה אותה עת וזה הסתלק מהמקום עם השלל.

56. על יסוד הראיות אשר מונחות בפניי וכן העובדות אשר אינן שנויות במחלוקת, נדרש אני לקבוע האם אכן יש בהתנהגות הנאשם כוונה לבצע מעשה שוד והאם יסודות עבירת השוד אכן נתקיימו במלואם

ובמיוחד רכיב "האיום לבצע מעשה אלימות"?

סעיף 402(א) לחוק העונשין, שדן בעבירת שוד המיוחסת לנאשם בכתב האישום, קובע:

"הגונב דבר, ובשעת מעשה או בתכוף לפניו או לאחריו מבצע או מאיים לבצע מעשה אלימות באדם או בנכס כדי להשיג את הדבר הנגנב או לעכבו אצלו או כדי למנוע התנגדות לגניבת הדבר או להתגבר עליה, הרי זה שוד, ודינו של השודד - מאסר ארבע-עשרה שנים".

ארבעה יסודות מצטברים מרכיבים את עבירת השוד, זאת כעולה מע"פ 1160/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 19.10.09) - (להלן: "עניין אזולאי"):

"הראשון - גניבה; השני - נקיטת אלימות; השלישי - נקיטת האלימות צריך שתעשה בשעת הגניבה או בתכוף לפניו או לאחריה; הרביעי - האלימות צריך שתינקט במטרה להשיג את הדבר הנגנב או כדי לעכבו בידי הגנב או כדי למנוע התנגדות לגניבת הדבר או להתגבר עליה" - (ראה גם: ע"פ 5299/92 אבנר (בן יוסף) הררי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 10.07.95)).

57. עתה יש לבדוק האם ארבעת היסודות הנ"ל אכן מתקיימים במקרה דנן:

סעיף 383(א)(1) לחוק העונשין מעגן בתוכו את תנאי עבירת הגניבה וקובע כדלקמן:

"נוטל ונושא דבר הניתן להיגנב, בלי הסכמת הבעל, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מבעלו שלילת קבע".

המלומד גבריאל הלוי, בספרו "תורת דיני העונשין" - כרך ד', התייחס לעבירת הגניבה, ביחס לעבירות השוד העולות מסעיף 402 לחוק העונשין, שם כתב:

"הגדרת הגניבה שבעבירת השוד מתייחסת לנטילת נכס בלא הסכמה, שלא על בסיס טענת זיקה קניינית לנכס, ובמטרה לשלול את הנכס שלילת קבע מן המחזיק החוקי. גם שליחת יד בנכס, בחלקו או במלואו, עשויה לשמש כנטילת נכס לעניין זה. אין נפקא מינה באיזו דרך אלימה בוצעה נטילת הנכס (הפעלת אלימות או איום בהפעלת אלימות), ואילו אמצעים אלימים שימשו בהוצאתה אל הפועל, ובלבד שהנכס אכן ניטל" - עמ' 710-711.

58. כעולה מטיעוני המאשימה, מטיעוני ב"כ הנאשם וכן מעובדות כתב האישום, נראה כי אין חולק על העובדה לפיה הנאשם אכן התכוון לשלול את סכום הכסף שלילת קבע מבעליו - מהבנק.

59. מהודעת המתלוננת בתחנת המשטרה (ת/1) וכן מעדותו של הנאשם עצמו עולה כי לא מדובר בכוונה

בלבד, אלא מדובר בנטילה פיזית של סכום הכסף על-ידי הנאשם, מאת המתלוננת. עובדה זו אינה שנויה במחלוקת.

60. ניכר כי רוב רובה של המחלוקת בין המאשימה ובין הנאשם, במקרה דנן, מרוכזת ב**אלמנט ה"איום באליומות"** העולה מהיסוד השני - האם הנאשם ביצע או איים לבצע מעשה אלימות באדם או בנכס. אם וכאשר התשובה תהא חיובית, על היסודות השלישי והרביעי להתקיים גם כן במלואם, וזאת במצטבר.

רכיב האיומים:

61. סעיף 192 לחוק העונשין מגדיר את עבירת האיומים ולפיו: -

"המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש שנים".

62. הפסיקה קבעה כי איום כהגדרתו בסעיף 192 לחוק העונשין, לא בהכרח חייב להיות מילולי, אלא יכול שיהא גם בהתנהגות - כך למשל ראו רע"פ 2038/04 **שמואל לם נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 4.1.06) - (להלן: **"פס"ד שמואל לם"**) שם נקבע כי:

"היסוד העובדתי של עבירת האיומים כולל רכיב התנהגותי ורכיב נסיבתי המהווים יחד את מכלול ההתנהגות האסורה. חלק מן הרכיב ההתנהגותי הוא תוכנו של האיום. הקביעה אם תוכן הביטוי הוא מאיים נעשית על פי אמת מידה אובייקטיבית. הבחינה נעשית מנקודת מבטו של אדם מן היישוב המצוי בנסיבותיו של המאיום. בחינת תוכנו של הביטוי מתבצעת בתוך ההקשר שבו ניתן הביטוי. בית המשפט יבחן את הנסיבות שאפפו את מסירת הביטוי ואת הנסיבות שבהן הוא נקלט. כמו כן יבחן בית המשפט את המסר שהיה גלום בביטוי".

63. אמת המידה הנדרשת במקרה דנן הועלתה רבות בפסיקה, בין היתר בע"פ 3779/94 **חמדני נ' מדינת ישראל** - (ניתן ביום 11.2.98), שם נכתב כדלקמן:

"כבר נפסק לא אחת כי יש לבחון את התקיימותו של האיום לפי אמת-מידה אובייקטיבית, היינו אם יש בדברים כדי להטיל אימה בלבו של אדם רגיל מן היישוב בנסיבותיו של האדם שנגדו הופנה האיום".

עוד עולה מפס"ד **שמואל לם** כי:

"ניתן ללמוד אפוא מלשון החוק כי התנהגות שהיא מעשה איום אינה מוגבלת לצורה מסוימת והאיום יכול להימסר בכתב, בעל פה או בתנועות גוף. כמו כן, האיום יכול להימסר תוך שימוש באמצעים שונים... ההיגד "בכל דרך שהיא", המגדיר את היקף הרכיב ההתנהגותי בעבירת האיומים, מבטא את מגמת החוק לקבוע מרחב בלתי מסויג של צורות התנהגות אסורות, ובלבד שהן עולות מבחינה מהותית

כדי "איום". התייחסות זו לעבירת האיומים היא התייחסות הבוחנת את מהותו ותוכנו של הביטוי ולא את צורתו החיצונית" (שם בעמ' 107, ראו גם; ע"פ 1795/06 רון יוספי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 24.7.06)).

64. זאת ועוד, בספרו "על הדין בפלילים", עמ' 753, כתב המלומד יעקב קדמי אודות היסוד העובדתי הנדרש במקרה דנן: "מבצע או מאיים לבצע מעשה אלימות באדם או בנכס", את הדברים הבאים:

"איום בהקשר זה, יכול ויהא איום מילולי - מפורש או משתמע - ויכול שיהא זה איום בהתנהגות; ובלבד שיהא זה איום, שאובייקטיבית יש בכוחו להטיל פחד בלב האדם הממוצע, במידה המאלצת אותו "להיפרד" מרכושו בניגוד לרצונו".

65. גבריאלי הלוי בספרו "תורת דיני העונשין", התייחס לעבירת השוד, כפי שהיא עולה מסעיף 402(א) לחוק העונשין וכתב:

"שוד הינו גניבה המתבצעת באופן אלים או תוך הפחדה. למעשה השוד אינו אלא מכלול של עבירות פליליות ספציפיות של גניבה, אשר ייחודן הוא בשימוש באלימות לצורך ביצועה של הגניבה. מבחינת ריבוי העבירות, הגניבה והשוד הן בבחינת אותה עבירה, באשר לדרישת הרכיב ההתנהגותי בעבירות השוד והגניבה היא דרישה זהה. אמנם עבירות השוד מגלמות פגיעה בזכויות הקניין יחד עם פגיעות בפרט (חיים, גוף, חירות), עדיין עבירת השוד הנה עבירה נגד הקניין בשל היות רכיב הגניבה במסגרתה רכיב דומיננטי, אשר הוצאתו אל הפועל נעשית באלימות. תכליתה של הפעלת האלימות במסגרת עבירה זו הינה ביצועה של הגניבה" - עמ' 710-709.

66. המאשימה הפנתה בסיכומיה לדבריו הנ"ל של י. קדמי וכן טענה כי האיום מצדו של הנאשם בוצע בסמוך לפני מעשה הגניבה, זאת כאשר קיימת זיקה וקשר סיבתי מובהק בין האיום ובין והצלחתו בביצוע מעשה הגניבה.

67. הסניגור הפנה גם כן לדבריו אלו של י. קדמי וטען כי אין די בכך שהמתלוננת חשה מאוימת ולכן מסרה לנאשם את הכסף, שכן האיום באלימות הנדרש לשם הרשעה בעבירת השוד, הינו איום ממשי, שאובייקטיבית יש בכוחו להטיל פחד בלב האדם הסביר.

68. באשר למקרה שלפנינו, יש לשאול האם אכן התנהגותו של הנאשם עולה כדי מילוי התנאי הנדרש - "אלימות או איום באלימות"? התשובה לטעמי, חיובית.

69. בעניינינו, מחומר הראיות שהוצג בפני והודאתו של הנאשם בחלק הארי של עובדות כתב האישום, עולה כי הנאשם נכנס לפתח הבנק בפעם הראשונה, עמד ליד הכניסה הסתכל סביבו, כשהוא מחזיק בידו שקית ניילון ולאחר מכן עזב את המקום. כעבור זמן קצר, חזר הנאשם בפעם השנייה לבנק, נכנס לתוכו, בהליכה מהירה לכיוון הפקידה, כשהוא חובש כובע שחור על ראשו ומחזיק בידיו שקית כתומה, פונה לפקידה שמטפלת בשני אנשים מבוגרים, מושיט לה את השקית בשתי ידיו, אומר לה "זה שוד",

מיד לאחר מכן מוריד יד ימין לכיוון כיס מכנסיו ובידו השמאלית ממשיך להחזיק בשקית כשהפתח שלה מופנה לכיוון הפקידה, הפקידה מכניסה לשקית את הכסף ואז הנאשם מרים ידו הימנית ותופס את השקית בשתי ידיו ונמלט מהמקום בברירה. אין ספק, לטעמי, כי התנהגות זו של הנאשם, ברמה האובייקטיבית הנדרשת, מהווה איום אמיתי על דרך ההתנהגות כמשמעותה בדין. מה גם, דרישתו לקבל כסף לא לו, תוך הפניית פתח השקית לכיוון המתלוננת, התנהלות שאינה מתרחשת יומיום ומהווה התנהגות שאינה כדרך הטבע לשם משיכת וקבלת כסף מהבנק, מאששים את הקביעה כי מדובר בשוד כמשמעותו בדין.

70. מעדותה של המתלוננת (ת/1) עולה כי הנאשם פנה אליה בדברים כדלקמן: **"תביאי לי את כל הכסף, זה שוד"** כשהוא מכניס את ידו לכיס - (ת/1, עמ' 1, שורות 7-8). ניכר מעדות המתלוננת כי היא חשה פחד כי יוציא משהו מהכיס ולכן מילאה אחר דרישתו של הנאשם והעבירה לידי את השלל - (ת/1, עמ' 1, שורה 9).

כאן המקום לציין כי הסנגור טען כי עובדה זו של הכנסת ידו של הנאשם לכיסו במהלך האירוע בכדי לאיים על הפקידה לא נטענה בעובדות כתב האישום ומכך הוא מבקש ללמוד, שהמאשימה בנסחה את כתב האישום לא סברה כי יש בעובדה זו משום "איום באלימות".

לעניין טענה זו, ראוי להפנות לסעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 הקובע כי:

"בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בעבירה שאשמתו בה נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אף אם עובדות אלה לא נטענו בכתב האישום, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; אולם לא יוטל עליו בשל כך עונש חמור מזה שאפשר היה להטיל עליו אילו הוכחו העובדות כפי שנטענו בכתב האישום".

סעיף זה מאפשר לבית משפט להרשיע נאשם על פי עובדות שלא הוצגו בכתב האישום ובלבד שלנאשם הייתה הזדמנות סבירה להתגונן - ראו ע"פ 9256/04 נוי נגד מ"י, פ"ד ס(2) 172, 182 וע"פ 5676/10 יוסף שונים נגד מ"י (ניתן ביום 23.8.12), ובעניינו הנאשם כבר נחקר בחקירה נגדית במהלך עדותו בבית משפט בקשר לעובדה זו של הכנסת יד לכיס והנאשם אף הודה בכך אם כי נטען כי מדובר בהרגל ולא הייתה לו כוונה לאיים.

זאת ועוד עובדה זו של הכנסת ידו של הנאשם לכיסו במהלך האירוע מצטרפת ליתר העובדות שבכתב האישום שבהוכחתן ניתן להרשיע את הנאשם בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום, לרבות האמרה "זה שוד" בה הודה הנאשם ואף העיד כי ידוע לו שאמירת המילה "שוד", מחייבת את פקיד הבנק לתת כסף וכן התנהגותו של הנאשם לפני ובמהלך האירוע, כפי שעולה מהראיות שהוצגו לעיל, כל אלה מקיימים את התנאי השני של עבירת השוד, קרי, נקיטת אלימות בכל דרך שהיא והא-ראיה שהוא השיג את תכלית מעשיו וקיבל כספי הבנק שהוכנסו לשקית ע"י המתלוננת בעקבות דרישתו.

71. מכל האמור לעיל, ניכר כי התנהגותו של הנאשם במהלך כל האירוע, משמע כניסתו בפעם הראשונה לבנק לשם בדיקת הסביבה וסקירת המקום והחזקת שקית ניילון, חזרתו לבנק כעבור זמן קצר כשבידו שקית ועל ראשו כובע שחור מצמר, כניסתו לתור בניגוד למקובל במקומותינו, הושטת השקית לעבר

המתלוננת וכן השימוש בצמד המילים "זה שוד", מהווים לכשעצמם ראיה מספקת שיש בה כדי להכניס את מעשיו של הנאשם כפי שתוארו, לדלת אמותיה של עבירת השוד.

72. האיום באלימות המשתמע ממעשיו ומהתנהלותו של הנאשם בא לידי ביטוי הן בעצם כניסתו לבנק לאור יום ודרישת הכסף, הן באמירה - "זה שוד", אשר מבטאת באופן אובייקטיבי, איום באלימות אם לא יצייתו להוראותיו. הנאשם עצמו העיד בפני כי ידוע לו ש- "**עצם המילה שאמרת לה שוד מחויבת לתת לי כסף. כל בנק יודע אם יש שוד נותנים כסף**", כך שיש בדברים אלו כדי להשפיע על כל פקיד בנק או אדם מן הישוב להבין כי עליו לתת את הכסף, שאם לא כן, ינקטו נגדו באלימות, זאת מעבר לכך, שהתנהגותו כאשר הכניס ידו לכיסו בזמן שדרש כסף מהפקידה והושיט את השקית לעברה על מנת שתמסור לו כסף ובכך הוא גילה את כוונתו האמתית והכנה שבואו לבנק היה למטרת שוד, כך שהולמת ענייננו האמירה "סוף מעשה בכוונה תחילה".

התנהגות כזו מצטרפת ומחזקת את הקביעה שכל בר דעת היה מבין כי קיימת אווירת איום ממשי, ללא צורך במילים כדי להמחיש בפני קורבן העבירה את כוונותיו של מי שעושה מעשה כזה. המדובר בהתנהגות מאיימת ממש ויש זיקה בין ההתנהגות המאיימת לתוצאות המעשה.

הפקידה צייתה להוראת הנאשם והכניסה לו כסף של הבנק בתוך השקית שהחזיק בידיו, משום שנכנעה לאיומו הגלום הן באמרתו "זה שוד" והן בהתנהגותו שיצרו באופן אובייקטיבי, פחד ואווירה מאיימת שחשה המתלוננת, תחושה שכל אדם סביר היה חש לו היה באותו מעמד.

73. כוונתו של הנאשם לבצע שוד מתבטאת בכך שהוא תכנן, הצטייד בכובע צמר ובשקית מבעוד מועד וכן סרק את מקום האירוע בטרם ביצע את מעשיו ומיד עם קבלת הכסף נמלט בריצה מהמקום, כל אלה מלמדים ומעידים על קיומו של היסוד הנפשי וכוונתו הפלילית של הנאשם לבצע את השוד, כשבסופו של יום, בוצע ובעקבותיו נמסר לנאשם כסף לא לו.

74. משהתקיימו בענייננו כל יסודות העבירה שמרכיבים את עבירת השוד, קרי, שהנאשם גנב כסף מהבנק, תוך איום באלימות המתבטא באמרה ובהתנהגות, כפי שהובא לעיל, בשעת ביצוע הגניבה וכל זאת בכוונה להשיג את הכסף הנגנב ולשלול אותו שלילת קבע. משכך, אני קובע כי המאשימה הוכיחה בפני מעל לכל ספק סביר כי הנאשם ביצע עבירת השוד.

ז. סוף דבר:

75. על יסוד כל המקובץ, אני מחליט להרשיע את הנאשם בעבירה של שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין.

ניתנה היום, ג' תשרי תשע"ז, 05 אוקטובר 2016, במעמד הנאשם, בא כוחו עו"ד ליאור בר זוהר ובא כוח המאשימה עו"ד הגב אילנה קוזמינר.